Бары дойдулар пролетарийдара, холбоҥуҥ!

САҺА ОЛОХ

ССКП ЧУРАПЧЫТААҺЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҺЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

Хаһыат 1931 сыл алтынныы ыйтан тахсар

№3 (5203) | 1979 сыл. Тохсуннуу 9 күнэ ОПТУОРУННЬУК | Сыананата 2 харчы.

БАЙКАЛ КЫТЫЛЫГАР

БАМ трассатын саҥа күсрэтин Северобайкальскайы тута сылдьар Ленинград ыыппыт дьоннорго государственнай комиссия көрүүтүгэр эбэх өтээстэах бастакы олорор дьиэлэри бэлэмнилэр. Хас да тыйыммыча киһи олоруохтаах микрорайон тутан дьэҥдэтэн таһаарар түҥүгэр тутуу индустриятын базата тэриллиннэ. Киин предприятиелара бодоҥ панелтан тутуллар туспарыллыбыт планировкалаах дьиэлэр барыы дэлэллэрэ ангарын карыгын оҥорон таһаараллар. Ленинград архитектордара ол дьиэлэри Илгэгэ Сибирь айылҕатын уратыларын учуоттаан бырайыактаабыттара.

ССТА.

БЫЫБАРЫ КӨРСӨ

1979 сыл күлүн тутар 4 күнүгэр ССРС Верховнай Советын быыбара ыытыллыытын оройуон үлэһиттэрэ сүрэхэн патриотическай ороҥ кэтэрүллүүнэн көрүстүлэр. Быыбарга бэлэмнээнин киэҥ дьаһаһыннаах иннэр. ССРС Верховнай Советын быыбарыгар Союз Советыгар иккиэннэ Национальностар Советтарыгар быыбардыыр үөкүрүктэр тэриллиннилэр, киниэхтэр составтара бэлэмнэнэ, быыбар киин комиссията, соҕотоҕ уонна автономнай республикаларгаа, кыраайдаргаа, уобаластаргаа комиссиялар составтара талыллыннылар.

ССРС саҥа Конституциятын ылыныы кэнниттэн бу бастакы быыбарга дойду государственнай бырааһын үрдүк органыгар быыбардааччылар депутаттарга кандидаттарын и рабочай кылаас, колхозтаах бааһынай аймах, интеллигенция бастыҥтан бастыҥ представителларын туруоруу сарааннаа. Үлэ коллективтарын мунньахтарыгар бастакынан Коммунистическай партия уонна Советскай государство салайаачыларын аатталлар аатталлар. Саха сирин үлэһиттэрэ ССРС Верховнай Советын Соҕуон Советыгар 404 №-дээх Саха сирин Хотугу үөкүрүккэ депутаккэ кандидаттарынан ССКП КК Генеральнай секретара, ССРС Верховнай Советын Президиумун Председателэ табаарыс Л. И. Брежневи, Мэҥэ-Хаҥалас оройуонун Ленин аатынан совхоз оҕуруотчуттарын бригадьыныра, Социалистическай Үлэ Героя, биһиги бииргэ дойдулаахпыт Е. И. Новгородованы, национальностар Советтарыгар 699 №-дээх Нерюнгриттааҕы быыбардыыр үөкүрүккэ ССКП КК Политбюротун чилиэнэ ССРС Министрдэрин Советын Председателэ А. Н. Косыгины уонна «Нерюнгригресстрой» управлениетын монтажниктарын бригадьыныра, Социалистическай Үлэ Героя А. В. Новолоцкайы туруордулар. Депутаттарга кандидаттары туруоруу салгыы ыытыллар.

Бу улахан уонна эпиэттээх хампаанньаҕа деловой ис хоһоону биэрии ССКП КК от ыйынаатыгар, сэтинньиттэҕи (1978 с.) Пленумнаах туруорбут соруктарын олохтоох киллэриигэ, онуо пятилетка тордуе сыныр былаанньарын болдьоруун иннинэ толоруулуу кытта ыкса сибээстэнэхтээх. Партия Киин Комитета салалта стилин туспаратаа, кадрдар эпиэтиннэстэрин күүһүрдэргэ, былаанньары барыларын бөлүүчү толоруорго, үлэ хаачыстыбатын уонна производство кодьуҮһүн туспаратаа модьуйар. Бары үлэ коллективтара дьаныардах үлэ сылыгар чопчу соруктары туруоруннан, үрдэтиллибит эбэһээталыстибэлэри ылынан хас биирдии үлэһит быыбары үлэҕэ кэрэ бэлэхтэрдээх көрсүһүүтүн ситиһэхтэрэ.

Парт ийнай тэриллэлэр агитатордара, политинформатордара, лектордара, дакылаатчыттара идейнэй-политическай үлэ ис хоһоонун ССКП XXV съезһин ууратарын, ССРС Конституциятын идеяларын оччо диригэтэн уоттуннэ, итиэннэ олохтоох киллэриигэ туһаайан ыытыахтаахтар. Идейнэй-политическай үлэни киэҥник тэнитэр партийнай тылы хас биирдии быыбардааччыга тириэрдэр аналлаахтар.

Культура дьиэлэрэ, библиотекалар, кыһыл мунньуктар

БАРЫ БИИР САНААНАН

Национальностар Советтарыгар быыбарга Мэҥэ-Хаҥаластаабы 697-дээх быыбардыыр үөкүрүккэ депутаккэ кандидаттары туруоруу

Тохсуннуу 8 күнүгэр ыытыллыбыт киэргэтиллибит эт-үүт комбинатын кыһыл мунньуга дьонунан туолла. ССРС Верховнай Советын Национальностарын Советын быыбарыгар депутаккэ кандидаттары туруоруурга аналлаах мунньаҕы кылгас кириэс тылынан профсоюз месткомун председателэ Е. А. Марков аста.

Тыл ССКП Чурапчытаабы райкомун бастакы секретарыгар И. П. Листиковка бэриллэр. Киин ССРС Верховнай Советын быыбара дойду общественнай-политическай олохор суут суолталаабын бэлиэтээтэ уонна 697 №-дээх Мэҥэ-Хаҥаластаабы быыбардыыр үөкүрүккэ депутаккэ кандидаттары туруоруу үрдүк итэҕэтин иһин коллективкытыгар бэриллиннэ диэтэ.

Трибунаҕа—киин база приемницата С. А. Павлова тахсар уонна бу курдук этэр:

— Биһиги Ийэ дойдубут сылтан сыл аҥыр сайдан-үүнэн иһэр. Советскай дьон уйгулаах олоҕо туспар. Ол иһин Советскай Союз Коммунистическай партиятыгар уонна Советскай правительствоҕа махтанабыт. ССРС Верховнай Советын бардыыр үөкүрүктэн депутаккэ кандидатынан ССКП КК Политбюротун чилиэнэ, ССРС Тас дьыалаҕа министрэ Андрей Андреевич Громыконы туруорабын, диэбитин сэала дохсун ытыс таҥыныытынан көрүстэ.

Тыл үүт заводун маастара Р. К. Софроноваҕа бэриллэр.

— Мин ССРС Верховнай Советын Национальностарын Советыгар депутаккэ кандидатынан А. А. Громыко туруорулларын истиҥник биһиргиибин уонна оройуоннаабы эт-үүт комбинатын коллективын аатыттан ССРС Верховнай Советын Национальностарын Советыгар быыбарга 697 №-дээх Мэҥэ-Хаҥаластаабы үөкүрүктэн депутаккэ кандидатынан үүнэн иһэр элэр специалыстар, Алексеевскай оройуон Петр Алексеев аатынан совхоз бригадьынырын, ученай-зоотехник Дарья Дмитриевна Тимофееваны туруорабын,— диэтэ.

Итиитэн салгыы араатар Д. Д. Тимофеева олоҕун уонна үлэтин сиһилии кэпсээтэ. Дарья Дмитриевна Саха государственнай университетын ситиһиилээхтик үөрэнэн бүтэрэн баран ыытыы киэнник олохтоох, онуо пятилетка былаанньарын ситиһиилээхтик толоруута биир бастын тэриллэ эмиэ уонна салайаачы буолар, биллиэн оройуон Советын депутата, коммунистическай үлэ ыытыытын пропагандыһа, совхоз рабочкомун чилиэнэ, бастын общественник.

Экономист, комсомольскай тэриллэ секретара С. Р. Ньаграфова ССРС Верховнай Советыгар депутаккэ кандидаттарынан А. А. Громыко уонна Д. Д. Тимофеева туруорулларын истиҥник ааҕыллыы [illegible] күүлүн көрсэ эт-үүт комбинатын үлэһиттэрэ барыы ударнай вахтаҕа турумуттарын түҥнэн кэпсиир.

Дириҥнээҕи арыы заводун маастара, коммунистическай үлэ ударника Е. Д. Илларионова: «ССКП КК от ыйынаабы, сэтинньиттэҕи (1978 с.) Пленумнаах тыа хаһаайыстыбатын производствотын салгыы сайыннарыыга таһаарбыт ураахтарын слоххо киллэриигэ биһиллыы ыытыллар ССРС Верховнай Советтыгар быыбардар ситиһиилээх үлэҕэ дьону-сэргэни күүскэ көҥүлүүр. Биһиги бүгүн туруорбут дьоһуннаах [illegible] быыбаны 102 бырыһыаннан итэҕэйэ суох толоруорго саҥа үрдүк эбэһээталыстибэни ылынан ыытыахтыбыт үлэлиир. Онон быыбары көрсө барыы коллективтарга социалистическай куоталаһыны оссо кэҥэтэн, күүһүрдэн иһиэхпиит,— диэтэ.

Туруорулуубут кандидаттары истиҥник сүбэлии рабочай В. Н. Саввин, комбинат директорун солбуйаччы М. Н. Кириллин тыл эттилэр.

Депутаккэ кандидаттары туруоруу үрдүк итэҕэлиэр эпиэттээн, эт-үүт комбинатын барыы үлэһиттэрэ ССРС Верховнай Советын быыбардарын көрсө барыы көрдөрүүлэрэ государственнай былаанны 102-103 бырыһыан толоруон үөрэтиллибит эбэһээталыстибэни ылынарга бэлэмнэнэллэр.

Мунньах ыытылаахтара табаарыстар Андрей Андреевич Громыконы уонна Дарья Дмитриевна Тимофееваны ССРС Верховнай Советын Национальностарын Советыгар быыбарга 697 №-дээх Мэҥэ-Хаҥаластаабы быыбардыыр үөкүрүктэн депутаккэ кандидаттарынан туруорар түҥнэн уураны бэлэм саҥаанан ылынныылар.

Уобаластаағы партийнай конференция делегаттара

ПАРТИЯ ИТЭҕЭЛИН ТОЛОРУО

Оройуон коммунистарын үрдүк итэҕэлларын ылан, уобаластаағы партийнай конференцияҕа ыытар чилэстэммит кандидат, олох-дьаһах комбинатын биир бастыҥ инстэньэнэ, Альбина Семеновна Захарованы, көрсүөн иннинэ хайдах эрэ дуоспуруннаах, хотун-хаан көрүнүөх киһи буолуо диэн саныабыстым. Онтукам, олоххо үгүстүк буоларын курдук букатын атын буолан таҥыста.

Директор хоһуун аанын тыаһа суох сэгэтэн, кулуһун курдук дьылыгыр үгүохтаах, сэргэх сэбэрэлээх ньыас киирэн калбыта. Күүтүллүбэтэх көрсүһүүтэн бастаан биллэрдик синиттэн ылбыта, ол кэнэ быыта-орута ыйытыы биллиэстээх конкретибит саҕаламмыта.

МӨҮҮ-ХАНГАЛАС оройуонугар торообут-уоскээбит Наахаратыгар «умнуллубат онус ыллааһын» бүтэрбит сылын Альбина нуп-сэрҕэтин алгыһын ылан, уоҕохха киирэ барар буолбута.

Олоххо туруук ыйын бөҕүтэ бөҕэрэрин, саннабытын курдук ардах-дыхсытын барбат үгэстээх Альбина онуукка эмиэ түбэлиппэ. Сороҕор итинник түбэлтэҕэ бастаан бардьыт бадараҥнаан ыксыстаран, итин саҥа суотту-ыйын тобулуна ааталаччылар, эбэтэр уоскээбит быыныыныйгыны ыытта эйэлэһэн, эл-дэл сылдьаччылар. Оттон биһиги кэпсээммит геройа туруорумнуут сылдьан ситиһэр сайаатын уларыйатаҕа — уоҕохха итэ кэпиитэн инкис сылыгар киирбитэ.

Аҥыа оройуонун бойдэ бүрүүкэ тигэччилэрэ старшайыннан аналбыта. Аны сотору, кинини, биир бастыҥ инстэньэни, активнай общественницы, сэргэх табаарыһы, комсомолецтар бойдэлэрин олохтоох тэриллэлэрин секретарынан талбыттара. Оттон саҥайаччы, тэрийдэччи буолуу үрдүк эмоциэйэ диэн туһун Альбина билигин үчүгэйдик билэр.

Олох-дьаһах салуоспатын оготуттар нэһилиэнньэ наадыйыыта, сүн барыа атын сирдэргэ курдук, биһиги оройуоммутугар улам кэҥээн иһэр. Онуу комбинат сыахтарын толорор үлэлэрин кэмэйэ сыл аҥсан улаатан иһиллэрэ да итэҕэтиллэохтик туоһулуулар. Итэ норуот олоҕун уйгутун салгыы үрдэтиигэ биһиги хаан-уруу Коммунистическай партиябыт ыытар политикатын кыайыылаахтык олоххо киллэрии быһаччы кэстүүтэ. Билигин кэм кайыта духовнай оттуннан бай, личность быыстыанан кэрэ буоларын тайанан таҥас-сап чаҕыгар улам үрдүк кордобуллэнэ иһэр. Онуу эмиэ инстэньэлэр толорор сакаастарын ахсаныттан, арааһыттан көрөн этэбит. Быһатын этэхха, олох-дьаһах комбинатын. коллективын тоторор үлэтэ кырата суох эйэлэттээх, онуу тэҥэ олус ньадаҕаах.

— Билигин звенобутуттар тордуобут. Былааммытын толорон иһэбит, сыл түмүгүнэн оссо аһардыбыт. Уопсайынан ниис барыа көрүүгэр үлэ куһаҕана суох. Оҥ эрэлэри фотография уонна столярнай сыахтар курдук үлэ учаастактарыгар хвалыы баар. Үммүт дьыала эдэйиэй, комсомольскай тэриллэлэр, администрация хаалыылаҕа суох үлэлиир иһин охсуһуохнутун наада. Итинн сэргэ комбинаакка социалистическай куоталаһыы тэрээһиннэгэр кэтүүлэр баалаар дии саныыбын. Куоталаһыы түмүктэрэ биримэтигэр таһаарылыан, тэҥнэнэн үлэйиттэрэ кордоруллэн иһэр буоллахтарына үлэҕэ-хамнаска сабыдыалаах буоллаллара . кэстэтэн турар суол. Биһиэхэ ити ыыллыбат. Онуоха аҕаан-суоттаан -биэрэр кыһыбит, экономическай улаханнык бурулдаах. Кини эйэлэтиэхэ наадыйыытын, ардыгар үлэ дьоҕоолоннуктук тутуспатыттан үчүгэй кыа тоҕоолуу-хаччаны оногуоохтаах биллибит буолаччы,— диэн инстэньэни.

Кини звенота ыйга орто туцан 150-ка бүрүүкэни тигар. Сакаас ааҕыллыр түбэлэтэлэрэ халаат, куртка, о. д. а. таҥастарын да тигэрэ күүлэллэр. Оннооҕор былаан туоҕуута сакаас киирэнэ-тэн биллэр тутуулуктаах. Итинн тэҥэ технолог суоҕа итинэ инстэнэр массыыналара эргэрилэрэ, ыныо ыынан саахалланыылара үлэни үгүстүк атахтыыр эбит.

КОМСОМОЛЬСКАЙ тэриллэлэриттэр сүүрбэ тохсуолар. Бу—комбинат сүүрүн күүнэ. Секретарь этиинэн, муниьахтарга ССКП КК кэлиитигэ Пленумнарын, Верховнай Совет сессиялэрин матыыйаалларын, бодоҥ суолталаах о. д. а. дьаһалларын, производство тираэн турар соруктарын дьүүлэйии тэриллэр эбит. Общественнай-политическай аттестация, экономическай уорох, үлэ дьиссиплиинэтин, кэмҥэлэ үөрэхтээһин, о. д. а. боччумнаах боппуруостар умнуллубэтэхтэр. Маны даҕатан эттэхха, олох-дьаһах комбинатын мччаттара кэмҥэлэ оск олаҕа борт тэрээһиннэхтик дьарыктаналлар. Комбинаакка үс комсомольскай мччат бириигэдэ баар. Олор ити ардыларыгар үгэс буолбут социалистическай куоталаһыыга «Эрчимэ диэн бириигэдэ бастаан иһэр. Альбина бастыҥ комсомолецтарын Мария Ефимованы, Вера Ефремованы, Аврал Кулинчиннэ уо. д. а. сорох мчаттары истэнэн туран ахтар. Онуу тэҥэ эдэрдэри үлэҕэ уһуйар настаанньыттары—партийнай тэриллэ секретарын, «Бочуот Знака» орден кавалерын, атах таҥнарыы оногоотчулар бириигэдэлэрдэрин Евдокия Петровна Ноговицыны, коммунист, Үлэ Аалын Знака III степень орден кавалера, таҥас кырыйаччы Анастасия Петровна Кононованы эмиэ кини туттан аатталыр.

ААСПЫТ дьыл олоҕор туох уратылаах буолбутун сурастыыллар кини:

— Биллэн турар, Коммунистическай партиеҕа чилиэннэн киирбитим уонна уобаластаағы XXXI партийнай конференцияҕа делегатынан талыллыбытым буолар.—диэн быһаччы эйэлэттиир.

Кырдьык даҕаны, ити биир кэһи олоҕор саҕахтан буолар кэрэ-бэлиэ событиелар.

Аны сотору кэмиэн биһиги республикабыт олоҕор уһулуччу суолталаах партийнай конференция буолуо. Онно Сахабыт сирин барыа мунньутарыттан чулууттан чулуу коммунистар түмэн, ССКП XXV съезтин историческай хурааҕарын, онуо пятилетка былаанарын олоххо киллэрии, республика экономикатын, культуратын, евукатын салгыы сайыннарыы проблемаларын кэмҥэлэ дьүүллэһиэхтэрэ. Онуоха делегаттар ортолоругар биһиги оройуоммут бир чулуу мччата Альбина Семеновна Захарова бэлэхтээх буолуо гыннабыт.

С. ПОПОВ.

СНИМОККА: А. Захарова (иннинэ көрүнэр) үлэтин кэмигэр.

НЭҺИЛИЭННЬЭ ПЕРЕПИҺЭ

Нэһилиэннэ Бүтүн Союзтаағы переписьтэ быраабыла курдук, 10 сылга бэлэмнэнэ сылдьыбыт эр киһитин, дьахтарын, дьон саастарын, кэргэннээрин, общественнай болохтоорун, омуктарынан, торообут тылларынан, уоҕохтарынан, идэлэринэн, норуот хаһаайыстыбатын салаалларыгар үлэлиилэринэн хамсаныыларын быһаарардык ыытыллар.

Нэһилиэннэ переписьтин үгүс дойдулар ыыталлар. Ол гынан баран ыардас социалистическай эрэ дойдуларга перепись матырыйаалларга бүтүн норуот интэриэһигэр экономиканы былааннаахтык сайыннарыыга, производство кодьүүгүн үрдэтиигэ, дьон уйгулаах олохун хаччыйыыга туһуланаллар.

Быйылгы перепись программатыгар 16 бөҕө нуруос киллэрилиннэ. Итиннэхэ нэһилиэннэ эйэлэттэрэ анал формаларга толоруллаллар. Олохтоохтор испииһэктэрин уонна перепись инстэрин суруйуу дьиэ кэргэннэрэ ыытыллар.

Нэһилиэннэ переписьтэ 8 күн устата, бу дьыл тохсунньу 16 күнүттэн, 24 күнүн кэлэрэн туран, ыытыллар. Маныаха олохтоох нэһилиэннэ үксэ олоҕор сирдэригэр, дьиэлэригэр, баар буолуохтаахтар. Бэлэмнэммит счетчиктар олоҕор дьиэлэри кэрийэн, граждааннары ыйытан, перепись формаларын толороллор.

Переписьтэ ыытыыга тэриллибит отделлар сэбиэдиссэйдэрэ, кинилэр комсомолоччулэрэ, инструктор-контролерлар, счетчиктар переписьтэ бэлэмнээһин уонна ыытыы кэмнэригэр сүүрүн үлэлэрэттэн босхолоноллор.

Перепись ыытыллыа 5 хонук иннинэ счетчиктар анаммыт учаастактарыгар олоҕор дьиэлэринэн барыллааһын кэрийэн көрүүнү оногуохтаахтар. Онуоха барытыгар нэһилиэннэҕэ нааданаах сүбэлэри, ыйыылары тэрийэллэр.

Счетчик бойдэтин үлэтин тохсунньу 17 күнүттэн, олохтоох бириэмэнэн сарыарда 8 чаастан, олоччулар испииһэктэрин, перепись уонна ыйытыы инстэр бланкаларын толоруунан саҕаланыллар уонна болдьох иһинэн түмүктүохтэхтэр.

Араас бириччиннэлэриннэн (түүнгү сменаҕа дьүһууруустубаан, о. д. а.) переписькэ сурулуубакка хаалбыттар олоҕор сирдэригэр баарынан суруйуоллаллар. Балыыһаларга, санаторийдарга сытааччылар, интернат-оскуолалар үөрэнээччилэрэ бастах кэмнэ олоччулар быһыыларынан суруллаллар, оттон бастайаннай олоҕор сирдэригэр бастах кэмнэ суох киһи курдук кордоруллэллэр. Уопсайынан граждааннар олоҕор сирдэриттэн барбыттара 6 кайтан ордуннаныыта бастайаннай олоҕор киһи быһыытынан билигин олоҕор сирдэригэр кэлэриллэр. Советскай Армия уонна Байыаннай-Морской Флот кэккэтигэр сылдьыбыт.

(Бүтүүтүн 3-с стр. көр).

Владимировскай тракторнай завод оҥоруон таһаарар «Владимирец-Т25А» серийнай трактора Хаҥыметьева государственнай Знамя ылла.

Предприятие бородуксуйатын сап дойду 40-ча государстволарыгар экспорка таһаарылар.

СНИМОККА: завод тиэйэр площадкатыгар.

В. ДЫНИН фотота, ССТА фотохрониката.

Сүөһү кыстыга — ударнай үлэ фронта

ХОПТОБО ФЕРМАЛАРЫГАР

От ким-ыс комбинатыан быыма — хопаанньыттаабыт [illegible] кыстыгар [illegible] күннэрэ Ахтарсоюзу [illegible] хонтуруол [illegible] группаны председателэ Георгий Дмитриевич Соколынскайы ыытта. Фермаларга сүөһү-эс туруттан бэлэмнэ, аймаҕы ороскуотун кэрэ Ат Уҥуоҕа фермаларыгар тиийбэт. Манна быйыл бороскулар ыстаан туралларыгар. Биһигини сүүстүүт Кедрина Тарабукина уоҥа-аҥа көрсөр, тиэ кыра сааһыттан ферма үлэтигэр эриллэн үөскээбит буолан, быйылгы курдук ыһыардаппаах кыстыкка эдэҕэрэ бэйэтин сүбэтин-аматын биэрэр харыстыы күүһүн даданы харыстообат. Сүүстүүттэр сарсыарданыгы үлэлэрин үмүрүтэн эраллар. Утуусубуу кэмнэрдэ турар уе хотоҥуо сүүстүүттэр — барыа кэрэтэ эдэрдэр. Ахсыннаҕа киниларгын саамай үрдүк нордорүүнү Кривенко, Пестерева сиэ[illegible]. [illegible] сүүмэ[illegible] [illegible] тута [illegible].

Бу фермаҕа сүөһү-эс уонна туруттан кунаҕана суох, от графиктаах ороскуотунан ороскуотаар. Уу, комбикорм сарыта ыаа аппыт-эр баар. Ол тыыннаах сарай дьыл баччатыгар диэри фермаҕа дуҥаны кэтаабыт сиэ-хото тэриллэ илик. Манна сыыдырыллыбыт тракторнар А. И. Спесов уонна М. В. Корякин сотору-сотору трактордара сахалланан дуҥа саппаабыт тоҕоруу хаачыйбат эбиттэр.

Үчүгэй ыал тиэргэнитгэн тута биллэр диэбиккэ дылы, Екатерина Романовна Осипова старшайдаах Бөҕөмотооду комсомольскай-молот фермаҕа наалаахтыы нэлментэ мараҕан кыстыҥа сиэнинэлэхтэн түмүктүүрү дьулуһан үлэлиирин, хотон ис-тас этто үчүгэйдэн кыраастаммытын, туох [illegible] тута көрөөчүн. Манна дуҥаттан, комбикорттан уонна кэлиэрбэ тиһигин сыалыгы онгобуохлар. Сүөһү туруга кыстык мараҕаны скирдэхэ. Ветеринарнай сулуусыл үлэһиттэрин Т. И. Аммосованы уонна И. С. Тарабукинаны көрсөбүт. Киниилэр отделение сорох фермаларыгар ыныах сүөһү ыллыа буолан эрэрин, оттон сылтаан үөйүүлэрин, ыраахтааннарын кэпсиллэр. Онон бу күнү-түн сүөһү тиһиги кэрийэ сылдьан өгөрөллөр.

Хоптобо отделение этыгар Чычаска турар ыраатаннаабыт ардыах ынаҕы оҕуобай көрүүгэ-истиигэ туруордахха, кыстыкка улахан куттал суох. Отделение үөдүгэн өтө өгөстүүтэрэ[illegible] трафик быһыытыран [illegible].

Е. КОЖУРОВ,
«СО» общ. корр.

«Чураччы» совхоз Ойбон Куоллаардаах фермаҕын оператора Мэмэньксыта А. В. Никитина пятилетка ударнай сылыгар биирдэн фуражнай мэнэгэн 1979 кг ууру ылаары ылан, былаанын 117 бырыйыстан толорбо.

СНИМОККА: А. В. Никитина.

П. ОКОНЕШНИКОВ фотота.

Үчүгэй дьон туһунан

ҮЛЭҔЭ ДЬУЛУУРУНАН

Бэйиэ өскөтүтүгэр үлэстэн дьоммут ньургун дьон аатыра, халлаан уоттаах сулуҥуулу, чаҕылыччы сырыыллар. Кинилэр биһигини саҥаттан-саҥа кэлэйиилэргэ утуйаллар. Ол гынан баран ол уоттаах сулустардааҕар сиэмэх эрэллэр халлааны бүтүннүү сиэлгини ситэрэр атын сулустарга ардыгар биһиги таба көрбөппүт. Оттон өлөр баар буоланнар, бөҕөр эти уоттаах сулустербыт ордук кэстүүлээх буолуохтара буолаарай.

Мин кэнсиэр хаһаан—ыанныыстыт. Кини үрдүк наҕараадаҕа • орден, медаль диэн—ыаан көрө илик. Ол гынан баран истэр быдаҥы тухары наар үтүө ыллар, үлэҕэ үтүө сыыаан.

Кини сааһын тухары ыаннытын үлэтэн арааччатах киһи. Хаммыт да хаһан олоҕо, кунаҕын түбүтэ коллективы кытта алтыһар. Киһи—коллектив бирэ, чилиэн, коллектив—үдэһит киһи дуҥата, ойун ортотун түмүллүүтэ. Оттон эти эҥэ коллективы эдэйыта, хас биирдии чилиэнэ эпиэтинэ[illegible] үрдэтин, бэйэ үтүө талыбурун көрдөрүү — [illegible] старшайыан этиэ[illegible] [illegible] [illegible].

Александра Ивановна Спицева онуоҕастаахтык толорор. Киин Карл Маркс аатынан совхоз Мугудайдаах отделениетын Толой Тарыгинэҕи фермаларыгар старшайыыннан үлэлэбитэ уонча сыл буолла. Ити кэм устата бу халым механизациялаах, албах сүөһү турар бөдөҥ фермаҕа сылтан сыл бэйэтин көрдөрүүгүн туспарын ньөр. Онно, биллэн турар, ферма старшайыан үгүстэ-элбэ улахан.

Быйыл маннык 100-ча ыаннытыгы ахсыа буолан көрөллөр. Хаппа барыстар курдук, сүөһү кэмэ аҥыыллыа турар. Онон үүт-аны дааччы ыыр ыарахан. Ол эрэ[illegible] бу түмсүүлээх эдэр коллектив [illegible] кирбиитин толорор туһугар бэйэтиттэн тутуктааҕы баратын онгорор. Ферма онус пятилетка ударнай сылыгар биирдии фуражнай ыаҕыттан ортотунан 1721 кг ууру ылан, былаанныах сорудаҕын 83

Быйыл халыҥ хаардаах, молтох хаһыллаах дьыл буолла. Онон сылгы улаханнык ырыгынаан, үүт сирдэргэ тыйдар массабайдык аҕыллыкка киирдилэр.

Миэстэҕэ сылгы кыстыгын уустуктарын таба быһаарар, балаһыанньаттан хайдах тахсар, туох ханга ыыммалары туһанар уһунан эйбэх кэпсэтиилэр буолуталыыллар. Цьон үүгэ эт[illegible] эрэ онгортулар. Онон [illegible] туһаан[illegible] [illegible] [illegible] [

Холбоһуктаах Нацилар тэриллэрэ байыаны сылы Оҕо сылынан биллэрэн турар. Онуу этэрыыта барыы континеннар 100-чэкэ дойдуларыгар болыммпир комитеттар тэриллибиттэр. Итиҥ дьаһалы мытыыга активнай кыттыыны Дьахталлар аан дойдуталаҕы демократическай федерациялара, ЮНЕСКО, оттон да этыттар ыытыахтара. Атырдьах ыйыгар Болгарыа столицатыгар — Софияҕа Оҕолор аан дойдуталаҕы ассамблеялара мытыллара көрүллэр, оттон күҥүн Москваҕа Хас биирдии оҕо эйэлээх уонна куттала суох олоҕун ирдии диэн конференция мытыллыаҕа. Сыл эмблемата эмиэ биэрэгэстиллиэ: улахан киһи оҕону кууһан уонна комускэн турар—оҕолор чончу туохха наадыйаллара, социализм хойыы-үйэ хаачыйбыт суола, капитализм

Аан дойду тематыгар бэсиэдэ

Оҕолор дьоллорун туһугар

хайдах да ыыйан хаачыйбат суола.

Иккис эйгэ — инник оҕо саас. Итиҥ кылгас формулаҕынан эйгэ оҕолор, үүнэр көлүөнэ туһугар сыыһынарга аҕыс уун-утарыгын көрдөрөр.

Бэйэтин знамяларыгар Эйэ, Үөх, Коҥул, Тэҥнэһии, Бырааттаһыы, Дьол диэн тыллары сурунуубут социализм эйгэтэ оҕолор туоластыгар, кинилэр эйэлээх кэрэ кэскилларын туһугар күүһүн-уоҕун даҕаны, средстволарын даҕаны хаҥыстаабат. Социализм дойдуларыгар дьоҥтон ордук бырааптардаах суоссоҕотох кылаанынан оҕолоохтор буолаллар. Туох кэрэ баара кинилэргэ аналар, кинилэргэ барыы ааннар ааҥыллаллар.

Советскай Союзка биилгин 45 молуйүөн оҕо үөрэнэр—ыраахтааҥылаах Россияҕа 10 молуйүөн эрэ үөрэнэрэ. Оттон таҥара дьоҕэтин үөрэҕин кытары барыы бүттүүн орто үөрэхтэһиини хайдах тэҥнэтиэхпэ сөбүй? Советскай государство оҕолору оҕо саҥдарыгар, дьаһыллаларыгар, пионерскай лаҕырдарса, интернаттарга киэтэр сылдьаах ороскуоттары сылтан сыл аҥыы эбэ турар. Оттон олор ыраахтааҥылаах Россия саҥана олох да суохтара эбээт. 1940 сылтан 1976 сыллаахха диэри итиҥ ороскуоттар 14 тогул улаатталлар.

Капитал дойдуларыгар итиннигэ маарынныары нарбокуун. Капитализм кэнниттэн оҕолорго остоох, Киин'киһиэхэ остоох по хоһоонэ ордук кырачаанныарга биллэр.

Кыныл комуо тула эргичийбит общество оҕолору колоһуннаҕынаҕына, чончэки үлэһит күүс эрэ курдук көрөр. ЮНЕСКО даннайынан, сайдыылаах капиталистическай дойдулар үлэһиттэрин 4 бырыыынаннара — 10—14 саастаах оҕолор. Оттон капиталистическай эйгэни бүтүннүү ылар эбит буоллахха, тоҕоостоох киинэн туһугар 52 молуйүөн 15-гэр диэри саастаах оҕолор үлэлиэхтэрэ күөҥэлэллэр. Кинилэр дьылҕалара киһи ордук сэниэх буолбатах.

Микель Колонн 11 сылын туолуутугар торгуттэрэ, кинини тугунан да аҕатан кыахтара суох буоллаҕына, баай фермэҕэ атыылаабыттара. Уолчаан сүөһү моҥнаабыта, Олох ыарыыны, хаһаайынын кыырыгын үйбакка ыыппыт бэйэтигэр тиэйиммитэ. Итиҥ кулуттаһын кэмигэр да, орто үйэлэргэ да буолбатах, биинги олорор коммунигэр Соҕуруу Италияҕа буолла. Онно оҕолоруттан аҥаастан эргиллэллэр. Бинигги Италия тутулуктаахтарыгар эрэтиэр рынноктарын кэстүүлэрэ «Дьоҕэ Том баҕаҥыгар» сурулларын кэстүүлэрэн сочо-бачча уратылара суох, «Италияҕа комиэйиэ хаачы инни үлэлээн мунньаллар оҕолор армиялара молуйүөн аҥаратаан ордук», — диэн суруйар «Пазэ сера» хаһыат.

Итиннигэ хартыыналар атын да капиталистическай дойдуларга кэстоллор, АХШ-гар, холобур, тыа хаһаайыстыбатыгар үлэлиир диэн чиэппэрдэрин кэриҥэ — 18-гэр диэри саастаах оҕолор.

Капитализм молуйүөнүгэр оҕолору мараханан, коҥуллаа-суох үлэҕэ үтэйдэрин аҕаан хоргуйуута, ыарыытын дьаһайыыта, умнаһыытайыыта үтэйэр. Биинги планетабыт оҕолорун үс тыыннаттан иккитин кэриҥэ хаһан даҕаны тото-хана эбээбаттар. Сыл аҥыы, молуйүөнүнэн оҕолор, ордук сайдан иҥэр дойдуларга, хоргуйан, ыалдьан өлөллөр. Ол кылаабынай биричиинэтинэн таҺоҕэр колониализм содулунан ааҕыллыахтаах, итиҥ дойдулар улахан хаалыыаахтара буолар.

Капитализм оҕолору колоһуннуур, материальнай оттуҥан ыҥырыйар эрэ буолбатах, онуоннан ойдаан, мэйиҥ сигили оттуҥан [illegible] оҕо [illegible] тэриллэр. [illegible] сабыллыр.

Бу — апертеид. АХШ Коммунистэрин хаһыатын «Дейли уорлд» ирдэбилэ.

ССТА фотохрониката.

Арҕаа дойдулар мэтэллаттара парноҕалыыллан ыарыгиналлаҕэ, оҕо буруйу оҥорутуна ыарыы улахан кэмэҕэ ол туһунан эмиэт дуо?

Планета биһиги дьоннорбо бүтүн даҕаны саа тэҥнэнан ыҥырийиэр, уҥаанан хаҥыйар дойдуларса улахан дьоннору ыытары тиҥиэ оҕолор ололлорун, оҕолор мунгу-сору, тулаайахсыыланы көрсөллөрүн кытары эйэлэһиэхтэрин баҕарбаттар.

Оҕо аан дойдутааҕы сылынан сибээстээн табаарыс Л. И. Брежнев телевидениеҕэ этиитигэр бэлиэтэбитин курдук, «...барыы воруоттар оҕолоро сэриилии бэлэхтэрин, үүт-туораан, уоруулаах-кэтүүлээх оҕо саҥы бэлэллэрин туһугар кыһаналыы—биинги ыытык иэстиҥ».

В. СЕРОВ, ССТА.

КАНИКУЛ КҮННЭРИГЭР

«Маҥан ледьа» диэн пионерскай этэроттар лиэ ардыларыгар сайыы мэкка ыытыллар. Бүтүн Союзтааҕы күрэхтэһиигэ биинги оройуонтан Хатылы орто оскуолатын пионердара иккис сылын кыттыллар. Аасыыт сылдьаахха киниэ республикаҕа төрдүс миэстэлэммиттэрэ.

Бу күннэргэ итиҥ күрэхтэһиигэ учуутал Г. Н. Аммосов салайаччылаах сотто үөрэнээччи Якутскайга киирэн соннуу сылдьаллар. Киниэ ортоторугар Паша Шарин, Нюа Антипина, Костя Чичигинаров уо. д. а. баллар.

x x x

Соторутааҕыта районнаа совета буолан аста.

Совет «Тематическай бэрэбиэркэ туһугунан Аммаа орто оскуолатыгар идэйэй - политическай, сиэр-майгы өттүнэн уонна үлэҕэ ситэн турутун туһунан», «Эдэр учууталлары кытта үлэни туһалыы сорудаҕа», «Пионердар оройуоннааҕы дьиэлэргэр методическай үөрэ уонна кылаас таһыыаҕы питин турутун туһунан», «Дорообоотолубат медицинскай чичийин түмүгэ уонна оройуон үөрэнээччилэрин доруобуйаларын харыстабылын сорудаҕа» диэн, о. д. а. бэлиэтэрэ дьүүлэстэ.

Бу түмсүүгэ оскуола директордара, завучтар, пионерскай үлэһиттэр, врачтар уо. д. а. кыттыылаах.

«СО» корр.

Бүтүн Союзтааҕы туристическай кыраайы үөрэтэр экспедиция

Экспедиция девиһэ: «Мин торообут дойдум—ССРС». Ыытыллыахтаах болдьоҕо—1978—1980 сс.

Оройуон барыы оскуолаларыгар экспедиция маҥнайгы этаба ленинскай комсомол 60 сылын көрсө ыытыллыыта. Онно балачча үчүгэй түмүктэри Хатылы орто оскуолата ситиста. Оскуола оройуон комсомолыгын историятыгар аналлаах музейы тэрийиигэ үгүс үлэни ыытта. Итиннэ тэҥэ Дирин, Хайахсыт орто оскуолаларыгар сэрии, үлэ ветераннарын туоларынан матырыйаалары хомуйуу баллаанньаахтык ыытыллар. Хайахсыыка учуутал В. Г. Поисеев салалтатынан Аҥа дойдуну кэмүскүүр Улуу Сэрии 40-ча ыттыылаахтарын туһунан матырыйаалар хомулуннулар. Аммаа орто оскуолата тулаанан турар эйгэни үөрэтиигэ, историческай мэстэлэммэнэн — М. Г. Никифоров

Маҥна сыл ахсын военрук И. И. Сивцов салалтатынан тематическай бэсиэрдэр тэрээһиниэхтик бараллар, походтарга уонсайа 400-чэкэ үөрэнээччи сырытта. Аҥа көлүөнэ албан ааттаах суолларын үөрэтии Бахсы оскуолатыгар эмиэ балачча тэрээһиниэхтик барар.

Ол эрээри бу дьыалаҕа барыта эриэ-дэхси буолбатах. Ыччаты байыаннай-патриотическай иитиигэ, Советскай Армия иҥэтиигэр сулуусналааһыныгар, уолаттары онуоха бэлэмнээһиигэ тэрээһиниэхтэр үлэ барыы оскуолаларга барар диир кэрэгэй. Оскуолалары бүтэрбиттэр байыаннай училищелэргэ киириилэрэ сэдэх, кинилэри коҥулэһии үксүгэр кыаллыбат. Маныахха, бастаан туран военруктар, пионер-баһаатайдар, кылаас салайаччылара болдьоҥтону ууралларга наада.

Эдэр туристар билиҥги 1. Ленин идеялара тыынаахтар уонна барыны кыайыыталлар.

2. Улуу тутуу бүгүҥгү кэмэ.

3. Торообут дойдуну туруулаһан туран көмүскэлиттэрэ.

4. Биһиги знамябытыгар —В. И. Ленин аата.

5. Айылаҕа кистэлэҥнэрэ.

6. Искусство поруоҥка аналар.

Итиҥ темаларга оҕолор саастарын учуоттаан, IV—X кылаастарга экспедиционнар тэриллиэхтээхтэр. Спортивнай-маассабай үлэни киэҥник тэнитэн, ГТО комплексын нуормаларын туттарыы, «Эдэр турист», «ССРС туриһа» диэн значектары ылар иҥэн үлэ ыытыллыахтаах. Экспедиционнар үлэлиир кэмнэриттэр оскуолаларга ленинскэй, пионерскай уонна албан аат хосторуо, оскуолатааҕы музейдары көрүү барар.

Хас биирдии пионер поруоҥка аналар диэн темаҕа үлэ, паматыныыктар харалларыгар молтох, олору шефтэһии тэриллибэт. Сорох учугэй саҕахаһыннар умнуга хаалларыллаллар. Аммаа Л. М. Неофитов музейа сабылыынна, интернат-оскуола Спортивнай албан аат музейын сүһүөҕэр туруора ыаллар, Хайахсыкка кыраайы үөрэтэр музей эмиэ сабыллыыта. Торообут оскуола историятын үөрэтиигэ ыытаахтар ылсыһан иҥэннэр хаалларылар. Чурапчы оскуолатын 100 сылын туолуутугар хомуллубут матырыйаалар ханна да көрүллүбүттэр. Итиҥ итэҕэстэр иннигиттэн туоратыллыахтарын наада.

Хас биирдии оскуола коллектива үлэлиир-үөрэнэр саҥа кыттыылаахтарын, үлэ ветераннарын туһунан матырыйаалларын мунньара, тумэрэ наада. Оройуон сүүмэрдээн оройуоннааҕы «Албан аат» киниигэтигэр наҕаараҕа туһаайыахха.

Экспедиция үлэтин тэрийиигэ оскуола ахсын директор бириигэһиинэн тэрийэр комитет аналлаах, былаанныахтык үлэлиирэ, поруоҥка аналар темаҕа үлэ, паматыныыктар харалларыгар молтох, олору шефтэһии тэриллибэт. Сорох учугэй саҕахаһыннар умнуга хаалларылларын. Аммаа Л. М. Неофитов музейа сабылынна, интернат-оскуола Спортивнай албан аат музейын сүһүөҕэр туруора ыаллар, Хайахсыкка кыраайы үөрэтэр музей эмиэ сабыллыыта. Торообут оскуола историятын үөрэтиигэ ыытаахтар ылсыһан иҥэннэр хаалларылар. Чурапчы оскуолатын 100 сылын туолуутугар хомуллубут матырыйаалар ханна да көрүллүбүттэр. Итиҥ итэҕэстэр иннигиттэн туоратыллыахтарын наада.

Хас биирдии оскуола коллектива үлэлиир-үөрэнэр саҥа кыттыылаахтарын, үлэ ветераннарын туһунан матырыйаалларын мунньара, тумэрэ наада. Оройуон сүүмэрдээн оройуоннааҕы «Албан аат» киниигэтигэр наҕаараҕа туһаайыахха.

Экспедиция үлэтин тэрийиигэ оскуола ахсын директор бириигэһиинэн тэрийэр комитет аналлаах, былаанныахтык үлэлиирэ,

Редакторы солбуйаччы С. Н. ЧИЧИГИНАРОВ.

СБЕРКАССАҔА СЫЛДЬЫБАЙКА ЭРЭ

Оройуон сберкассалара нэһилиэнньэҕэ өнөөдү оҥоруу саҥа, бастаан иҥэр ньымаларын олохтоһуннан үлэлиллэр. Аастыы сыл 11 ыйын устатыгар кылаатыгар көһөрүүнэн уурдарыы 215 тыс. солкуобайга тиийбитэ. Итиннэн үгүс өттүн кылаакка хаммастан быһа көһөтөрүү ылар. Өнөөдү оҥоруу итиҥ көрдүгүнэн 105 киһи туһанар.

Харчыны буолбакка көһөрүүнэн кылааттары уурдарыы дьон-сэргэ биһиэрбиллэн ылбыта түбэспиччэ буолбатах. Итиҥ көрүү кылааты сберкассаҕа киирбэккэ эрэ даҕаны хаҥатар, үбү кэмиттэн кэмигэр киллэрэн иҥэр уонна кимиэ барытыгар күнү бүрүмэнэ кэмчиллиир кыаҕы биэрэр.

Өскөтүн Эн байан хаммаскыттан, пенсиэрыттан кылаакка көһөрүүнэн уурдарыахха баҕарар буоллаххына, маҥтан алдараа бачаэттэнэр сайабыдыанньа былаанкатын КЫРЫЙАН ЫЛ. ТОЛОР уонна байан тэриллэр БУХГАЛТЕРИЯТЫГАР БИЭР.

А. НИКОЛАЕВА,
киин сберкасса сэбиэдиссэйэ.

В. бухгалтерию _____
наименование предприятия, организации

фамилия, имя, отчество рабочего, служащего

ЗАЯВЛЕНИЕ

Прошу из причитающейся мне суммы зарплаты перечислять ежемесячно ___ руб. в сберкассу № ___

Перечисленная сумма должна быть зачислена в качестве вклада на счет _____
если счет в сберегательной кассе